

Meddelande om handlingsplan för att stärka arbetet mot bedrägeri med resehandlingar

Justitiedepartementet

2017-01-12

Dokumentbeteckning

KOM (2016) 790

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL Action plan to strengthen the European response to travel document fraud

Sammanfattning

I meddelandet redogör Europeiska kommissionen för de risker som bedrägeri med resehandlingar utgör. För att bekämpa denna brottslighet har kommissionen tagit fram en handlingsplan som består av fyra block: ”Registrering av identitet”, ”Utfärdande av resehandling”, ”Tillverkning av resehandling” och ”Kontroll av resehandling”. Under varje block presenterar kommissionen de åtgärder som medlemsstaterna respektive kommissionen bör vidta för att komma till rätta med detta slag av brottslighet. Åtgärderna bygger delvis på befintliga överenskommelser som ännu inte har genomförts av medlemsstaterna. Regeringen välkomnar kommissionens meddelande.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den europeiska unionens (EU) inre säkerhet har legat högt på kommissionens dagordning sedan terrorattentaten i Paris under januari 2015. Det aktuella meddelandet är en uppföljning av kommissionens meddelande

från hösten 2016 ”Att höja säkerheten i en rörlig värld – starkare yttre gränser och förbättrat informationsutbyte i kampen mot terrorism”, se faktagrupp 2016/17:FPM16. Bland flera andra förslag meddelade kommissionen här att man skulle återkomma med en handlingsplan för att stärka dokumentets säkerheten för resehandlingar och andra identitetshandlingar. Denna handlingsplan presenteras nu i det aktuella meddelandet.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Syfte

Kommissionen redogör i handlingsplanen för hur bedrägeri med resehandlingar möjliggör för terrorism, organiserad brottslighet, människohandel och människosmuggling. Av den anledningen måste EU öka säkerheten gällande resehandlingar och den bakomliggande hanteringen av dokument som fastställer identitet.

1.2.2 Bakgrund

Europeiska resehandlingar (pass, nationella id-kort och uppehållstillstånd för tredjelandsmedborgare) är mycket eftertraktade av förfalskare. Åtminstone 75 procent av de förfalskade resehandlingar som upptäcks vid den yttre gränsen eller inom Schengenområdet har utfärdats av ett EU-/Schengenland. Nationella id-kort med låg säkerhet tillhör de mest frekvent förfalskade dokumenten som används vid resande inom Schengen. Bedrägeri med ”look-alike”-användning (det vill säga där en äkta resehandling används men av en icke rättmätig innehavare) ökar och var under det sista kvartalet 2016 den vanligaste formen av inrapporterade bedrägerier. Resehandlingar som är utställda med hjälp av falska bakgrundsdocument (födelsebevis, äktenskapsbevis, dödsattest etc.) utgör också ett stort problem, eftersom den sortens bedrägeri är mycket svårt att upptäcka.

1.2.3 Föreslagna åtgärder

I handlingsplanen har kommissionen grupperat åtgärder för att komma till rätta med resehandlingsbedrägerierna i fyra block.

Under blocket ”**Registrering av identitet**” föreslås åtgärder för att bland annat komma till rätta med förfalskning och bedrägerier gällande de bakgrundsdocument som ligger till grund för utfärdande av resehandling. Här uppmanas medlemsstaterna att överväga om säkerhetsdetaljer kan tillföras bakgrundsdocumenten samt att skyndsamt genomföra förordningen om främjande av medborgares fria rörlighet genom förenkling av kraven på framläggande av vissa officiella handlingar i EU (2016/1191).

Under blocket ”**Utfärdande av resehandling**” uppmanas medlemsstaterna att genomföra rådets resolution från 2006 om minimistandarder om utfärdande av id-kort för resande. Vidare uppmanas medlemsstaterna att stärka övervakningen av utfärdandet av id- och resehandlingar för att minska stölder av blanka handlingar.

Kommissionen kommer bland annat att organisera workshops om utfärdandeprocesser och identitetshantering under första kvartalet av 2017.

Under blocket ”**Tillverkning av resehandling**” uppmanas medlemsstaterna att så fort som möjligt anta förslagen om en enhetlig utformning av visumhandlingar och uppehållstillstånd (KOM(2015) 303 och KOM(2016) 434).

Kommissionen å sin sida kommer under det första kvartalet 2017 att avsluta studien om olika möjligheter att öka säkerheten i europeiska id-kort och uppehållstillstånd för att om möjligt i slutet av 2017 presentera ett förslag till rättsakt på området. Kommissionen kommer också bland annat att undersöka om det finns behov att ändra i förordning 1931/2006 om lokal gränstrafik för att stärka säkerheten i de tillstånd som utfärdas. Kommissionen kommer också att utveckla riktlinjer/utbildning för införande av biometriska kännetecken.

Under blocket ”**Kontroll av resehandling**” uppmanas medlemsstaterna att systematisk registrera alla stulna, förekomna och ogiltiga pass i SIS (”Schengen Information System”) och databasen för stulna och förlorade resehandling. Medlemsstaterna bör också säkerställa att alla gränskontrollexperter har tillgång till relevanta informationssystem.

Kommissionen föreslog i december 2016 att den legala grunden för SIS utvidgas så att medlemsstaterna kan föra in också förfalskade resehandlingar i systemet. Kommissionen kommer att överväga förbättringar av FADO (”False and Authentic Documents Online Database”), från och med tredje kvartalet 2017 att tillhandahålla en regelbundet uppdaterad lista med certifikat för elektronisk verifiering av resehandlingar, analysera behovet av att inkludera utbildningselement i direktivet för transportörsansvar (2001/51/EG) samt under det fjärde kvartalet 2017 införa en sökfunktion för fingeravtryck i den centrala delen av SIS.

Under slutet av det första kvartalet 2018 kommer kommissionen att **återrapportera** till Europaparlamentet och rådet om medlemsstaternas genomförande av handlingsplanen.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet föranleder i nuläget inga ändringar av svensk rätt.

Meddelandet innehåller inga kostnadsberäkningar och medför i sig inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är generellt positiv till åtgärder som leder till att säkerheten inom EU och Sverige ökar. Regeringen välkomnar därför kommissionens meddelande som syftar till att minska bedrägerier med resehandlingar och därmed utgör ett led i kampen mot terrorism och annan gränsöverskridande brottslighet. Flera av de åtgärder som beskrivs i meddelandet har redan genomförts i Sverige.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet kräver ingen rättslig grund och blir inte föremål för beslut i rådet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Eftersom förslaget inte är en lagstiftningsakt är rubriken inte tillämplig.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Enskilda åtgärder som eventuellt kan aktualiseras i enlighet med meddelandet, kommer att presenteras och behandlas i den ordning som dessa åtgärders beskaffenhet kräver.

4.2 Fackuttryck/termer

-